

30 pay alınırken, anızsız bir telefon mesajıyla -edinilen bilgilere ve gazetelerde yazdıkları kadarıyla- Yay-Bir'in dağıtacağı gazetelerden alınacak pay yüzde 30'a, dergilerden alınacak pay da yüzde 45'e çıkarılıyor. İlginç olan, bu telefon tebliğinde "bu akşama kadar yeni sözleşmeyi imzalamazsanız dağıtım dışı bırakılacaksınız" tehdidinde de bulunuyor.

Yapılan ısrarlı itirazlar ve özellikle, geçen hafta Cumhuriyet Halk Partisi Sivas Milletvekili Sayın Mahmut Işık'ın Türkiye Büyük Millet Meclisindeki girişimleri sonucu, satış payı, gazeteler için yüzde 20'ye, dergiler için de yüzde 35'e çekildi; ancak, elbette ki, bu yeterli değil; çünkü, onların elinde olduğu sürece, bugün için bu durumda karar alırlar, yarın bu kararı yine gazeteler aleyhine değiştirebilirler.

Hiçbir Avrupa ülkesinde veya gelişmiş başka ülkelerde gazete patronluğu ile dağıtım şirketi patronluğu birleşemez; çünkü, haksız rekabet doğar. Patron, kendi medyasını gerektiği gibi dağıtır; ama, ötekini tezgâh altına atabilir. Türkiye'de de, özellikle küçük gazeteler ve dergiler bu sistemle çok ciddi bir tehdit altına girmiş bulunmaktadır. Bugün, satış payları bir ölçüde düşürülmüş olsa da, biraz evvel de dediğim gibi, küçük gazeteler ve dergiler, oluşacak kartelin insafına terk edilmiş olacaktır. Nitekim, bazı dergiler yükü kaldıramayacakları için kapatma kararı almışlardır. Bu ise, çökseslilikten vazgeçmektir.

Sonuç olarak şunları söylemek istiyorum: Zamanım elverdiğince, dağıtımda bu olaylara engel olabilmek için, bir türlü oluşturulamayan serbest rekabet kurulu zaman yitirilmeden oluşturulmalı ve işlevsel kılınmalıdır. Gümrük Birliğinin de öngördüğü antitröst yasalar bir an önce çıkarılmalıdır. Bir yasal düzenlemeyle, gazete, dergi satıcılığı, tıpkı eczaneler gibi, ruhsata bağlanmalı ve bu yerlere teslim edilen her yayının satışa konulması koşulu getirilmelidir. Aksi takdirde, küçük gazete ve dergilerin dağıtımı ve satışı, dolayısıyla, bizlerin çeşitli kaynaklardan alacağı haberler de böylece engellenmiş olacaktır.

Teşekkür ediyor, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Bursa Milletvekili Sayın Yahya Şimşek'e teşekkür ediyorum.

Gündem dışı konuşmayı cevaplamak üzere, Devlet Bakanı Sayın Ali Talip Özdemir söz istemiştir.

Buyurun Sayın Bakanım.

- Konuşma süreniz 5 dakikadır.

DEVLET BAKANI ALI TALİP ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Bursa Milletvekilimiz Sayın Yahya Şimşek Beyefendinin, özellikle basındaki kartelleşmeyle ilgili gündem dışı konuşmasına Hükümet adına cevap vermek üzere söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, basınımızın bu problemini göz önüne getirirken, problemlerini burada irdelerken, öncelikle, Anadolu basınına çok iyi tanımış ve Anadolu basınına irdelemiş olmamız gerektiğine inanıyorum.

Çok yakın bir zamanda, İstanbul'da, Anadolu basınına temsilcileriyle yaptığımız toplantıda, gerçekten, bugün, Türkiye'de, 800 tane gazetenin çıktığı Anadolu basınında, fevkalade ciddi problemler olduğu gözlemlendi. Bu yüzden, öncelikle, eğer, genel basın dediğimiz, bugün, tirajında kartelleşme ve tekelleşmesinden şikâyetçi olunan yapılanmanın, eğer, Türkiye aleyhine tezahür etmemesi gerektiğine inanıyorsak, bunun, mutlaka, Anadolu basınına güçlenmesiyle mümkün olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilimin "buna müdahale edilmesi" sözüne pek fazla iştirak etmediğimi ifade etmek istiyorum. Burada, basının bütün problemlerini, özellikle dağıtım ve tiraj meselesini kendi